

YLIKOMISARIO BANKS -sarja

WSOY

PETER ROBINSON

V viimeiset tahdit

*»Robinson ei ole ainoastaan
tarinankerronnan mestari, vaan myös sanataikuri.»*

– Montreal Gazette

Peter Robinson

VIIMEISET TAHDIT

SUOMENTANUT ULLA SELKÄLÄ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

William Wordsworth: *Runoja*. Säkeitä, jotka seipettiin muutamia maileja
Tintern Abbeyn pohjoispuolella käydessäni uudestaan
Wyen rannoilla eräällä matkalla, suom. Lauri Viljanen.

Säe William Shakespearen näytelmästä *Venetsian kauppias*,
suom. Tiina Ohinmaa ja Alice Martin.

Sitaatti Christina Rossettin runosta *Muista*, suom. Alice Martin.

Sitaatti John Donnen kirjoituksesta *Rukouksia sairavuoteelta*,
suom. Paavo Rissanen.

Runosuomennos sivulla 227 Alice Martin.

Säe John Miltonin runoelmasta *Kadotettu paratiisi*, suom. Yrjö Jylhä.

Säkeet William Shakespearen näytelmistä *Othello* ja *Hamlet*, suom. Matti Rossi.

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS
WHEN THE MUSIC'S OVER

© EASTVALE ENTERPRISES INC. 2016

SUOMENKIELINEN LAITOS © ULLA SELKÄLÄ JA WSOY 2021
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

ISBN 978-951-0-45540-1

PAINETTU EU:SSA

Sheilalle

*'Twas brillig, and the slithy toves
Did gyre and gimble in the wabe:
All mimsy were the borogoves,
And the mome raths outgrabe.*

LEWIS CARROLL: *THROUGH THE LOOKING
GLASS, AND WHAT ALICE FOUND THERE*

*Humahdus: suuret siivet lyövät yhä
horjuvan neidon yllä, reisiin tarttuu
räpyläpari tumma, niskaan nokka:
avuton on hän, rinta rintaa vasten.*

W. B. YEATS: LEDA JA JOUTSEN
SUOM. AALE TYNNI

*Jo koitti kuumon aika, ja viukkaat puhvenet
päinillä harpittellen kieruloivat,
haipeloina seisoksivat varukuhvenet,
ja öksyt muovut kaikki hinkuroivat.*

LEWIS CARROLL: ALICE PEILINTAKAMAASSA
SUOM. ALICE MARTIN

PROLOGI

Alaston tyttö heitettiin pimeimmällä tieosuudella ulos paketti-autosta. Oven avautuessa hän tunsi tuulen pyyhkäisyn, ja sitten hän jo lensi holtittomasti ilmassa. Lonkka iskeytyi kovaan tienpintaan, ja hän tunsi luun murtuvan. Sitten hän mätkähti kosteaan heinikkoon ja kieri ojaan, joka oli täynnä seisovaa vettä. Hän kuuli naurua ja hihkumista pauhaavan musiikin yli, kunnes sekin ääni katosi kaukaisuuteen ja jäljelle jäi vain hiljaisuus.

Lonkkaan sattui, päässä pyöri ja keuhkot haukkoivat happea, kun hän makasi ojassa ja yritti tajuta tilanteensa. Hänellä ei ollut aavistustakaan, missä hän oli. Jossain maaseudulla, se oli selvä, kaukana sivistyksestä. Hän yritti kömpiä ylös iljettävästä kuravedestä. Liikkuminen sai hänet huudahtamaan kivusta, joka lävisti ensin lantion ja tunkeutui sitten jokaiseen soluun niin kuin ihoon olisi pistelty tulikuumia neuloja. Autossa annetun aineen vaikutus alkoi kadota, pari viime tuntia haihtuivat kuin uni ja hän heräsi kipuun, mutta samanaikaisesti aineen jälkiaallot humahtivat viiveellä pään läpi silloin, kun sitä vähiten osasi odottaa, ja väärivät hänen aistinsa. Korvissa kohisi kuin siellä olisi vyörynyt meri, ja näkökenttä oli sumea.

Hän oli loukannut myös olkapäänsä, ehkä ojassa lojuneeseen rikkiinäiseen pulloon, ja löysi lisää haavoja ja ruhjeita, kun kipu alkoi paikallistua tarkemmin tiettyihin ruumiinosiin. Hän yritti parhaansa mukaan pestä kuraa ja verta pois ojavedellä, mutta se oli liian likaista ja sotki hänet vain entistä pahemmin. Hän tunsi itsensä liejasta ryömiväksi muinaiseläimeksi.

Tyttö kulki ontuen ja kompastellen pimeässä suuntaan, josta auto oli tullut. Alastomuudelleen hän ei voinut mitään, saattoi vain toivoa että paikalle sattuisi joku kunnan ihminen, joka kie-toisi hänet peittoon ja veisi sairaalaan. Alastomuus ja kuraisuus olivat vähäisimmät hänen murheistaan. Ensinnäkään aivot eivät toimineet normaalisti. Tien pinta näytti aaltoilevan hänen allaan, ja yläpuolella häämöttäviin puihin ilmestyi uhkaavia hahmoja. Hän ravisteli päätään saadakseen ne katoamaan, mutta se vain pahensi asiaa. Huimasi, täytyi pysähtyä hetkeksi ottamaan tukea puunrungosta. Kaarna sykki sormien alla kuin matelijan kuiva, suomuinen nahka. Murtuneeseen lonkkaan sattui ihan sairaasti. Ja hän tunsii olevansa sisältä aivan riekaleina. Hänellä oli varmasti sisäinen verenvuoto. Hän tarvitsi hoitoa. Lääkäri antaisi kipulääkettä, ehkä jopa morfiinia. Kipu katoaisi, ja hän leijuisi pehmeillä, lämpöisillä tyynyillä ilman huolen häivää. Mutta hänestä haluttaisiin ottaa näytteitä. Ne kutsuisivat poliisin, ja sitten hän olisi tosissaan pulassa. Poliisi ei uskoisi häntä. Hänenlaisiaan ei ikinä uskottu. Sitä paitsi ystävällisiä ihmisiä oli harvassa, olihan se nähty. Oli siis turha odottaa laupiasta samarialaista. Kukaan ei ottaisi kyytiin yltä päältä kuraista, alastonta tyttöä. Hänen tuntemansa ihmiset ja heidän kaltaisensa eivät kohdelleet alastomia tyttöjä siten. Sellaista ei tapahtunut hänen elämässään.

Heinäkuu oli loppuillaan, ja sateet olivat vihdoinkin lakanneet taivaan valutettua vettä koko viikon. Yö oli kostea, ja pimeän maiseman yllä leijui raskas usva. Katulamppuja ei ollut, tietä valaisi ainoastaan kehän ympäröimä himmeä puolikuu. Niityllä kiviaidan takana kuului määkivän lammas, ja tyttö oli näkevinään orvon valon maatalon yläkerran ikkunassa. Pitäisikö hänen yrittää sinne? Auttaisivatko talon asukkaat häntä? Välissä oli oja ja kiviaita, jonka päällä oli piikkilankaa, mutta edempää saat-taisi löytyä kulkutie taloon. Niin hän tekisi, jos vain näkisi aidassa veräjän tai aukon, hän päätti. Suuntaisi niityn poikki valoa kohti.

Mitenhän myöhä nyt oli? Tai miten aikaista? Hänellä ei ollut puhelinta eikä kelloa. Hän ei tiennyt, miten kauan oli ollut autossa. Aamunkoittoon ei voinut ollut enää pitkästi. Aurinko nousi varhain tähän aikaan vuodesta. Vielä oli kuitenkin pimeää, ja puiden ja aitojen varjot näyttivät häntä piirittäviltä variksenpeläteiltä ja demoneilta. Kapean tien reunassa ei ollut jalkakäytävää, joten hän käveli kovalla asfaltilla. Kivet pistivät jalkapohjiin melkein jokaisella askeleella. Jos tulisi auto, se ei tulisi varoittamatta. Hän kuulisikin sen ja näkisi valot jo kaukaa. Jos auto tulisi...

Tyttö oli kävellyt kymmenen tai viisitoista minuuttia, kun hän kuuli kaukaista moottorin hurinaa ja näki valot. Ne häilähtelivät varjojen ja puiden välissä ja piirtyivät sumuun mutkaisella tiellä. Auto! Se oli matkalla toiseen suuntaan kuin hän, samaan kuin pakettiauto, mutta sillä ei ollut väliä. Kun auto tuli lähemmäs, hän tajusi sentään väistyä tien reunaan lähelle ojaa, jotta ei jäisi vahingossa alle. Hän heitti arvokkuutensa menemään ja heilutti käsiään. Ajovalot sokaisivat hänet, ja pieni pakettiauto ampaisi hänen ohitseensa. Hän katsoi epätoivoisena sen perään, kunnes näkikin sen pysähtyvän renkaat kirskuen sadan metrin päähän. Hän ei saanut selvää auton mallista. Moottori hyrиси, ja punaiset jarruvalot hehkuivat sumussa kuin paholaisen silmät. Tyttö karisti mieleen hiipivän pelon ja lähti nilkuttamaan autoa kohti niin nopeasti kuin pääsi.

1

Rikostarkastaja Alan Banks seisoi miesten vessassa ja katsoi itseään peilistä. Ei paha, hän myhäili tyytyväisenä kiristäessään solmiotaan, jossa oli luumunpunaisia ja kullanvärisiä raitoja. Solmion täytyi peittää näkyvistä se, että paidan ylänappi oli auki kuten aina, koska hän ei kestänyt kuristavaa tunnetta jos sekä nappi että solmio painoivat aataminomenaa. Puvuntakin kaulukselle ja olkapäille ei ollut varissut hilsettä, ja tummat hiukset olivat lyhyet ja siististi leikatut, ohimoilla aavistus harmaata, kuin sinne olisi siroteltu tuhkaa. Ei parranajossa tulleita haavoja, ei leukaan takertunutta vessapaperin palasta, vain heikko klassisen Old Spicen tuoksahdus. Hän suoristi hartiansa ja selkänsä ja tarkisti, ettei takin taskussa pullistellut mitään pilaamassa uuden puvun linjakkuutta. Hänellä oli mukana vain lompakko ja virkamerkki, ja molemmat olivat ohuet. Hän pani kiinni keskimmäisen napin, jotta takki laskeutuisi täydellisesti, ja oli valmis kohtaamaan maailman.

Banks vilkaisi kelloaan. Kokouksen oli määrä alkaa tasan yhdeksältä, ja kello oli kolmea vaille. Hän poistui vessasta ja harppoi portaat ylös kaksi askelmaa kerrallaan kohti kokoushuonetta, joka sijaitsi Tudor-tyyliä jäljittelevän vanhan rakennuksen ylimässä kerroksessa. Oikea ajoitus oli tärkeä. Hän ei halunnut saapua ensimmäisenä muttei liioin viimeisenä, joten hän päätyi jononkin keskivaiheille. Heidän aluekomentajansa rikosylitarkastaja Catherine Gervaise ja apulaispoliisipäällikkö McLaughlin seisovivat huoneen ulkopuolella juttelemassa. Banks näki avoimesta ovesta, että pöydän ympärillä istui jo porukkaa.

»Alan», McLaughlin sanoi. »Eiväthän uudet velvollisuutesi osoittaudu liian raskaiksi kantaa?»

Banks oli hiljattain ylennetty rikostarkastajaksi – hitonmoinen ihme näinä aikoina, niin hänelle oli sanottu – ja hän oli viime viikot tutustunut uuteen työnkuvaansa. »Eiväthän toki», hän sanoi. »Minulla vain ei ollut aavistustakaan, miten paljosta pääsin aiemmin luistamaan.»

Gervaise ja McLaughlin nauroivat. »Tervetuloa todellisuuteen», jälkimmäinen sanoi. »Mentäisiinkö sisään?»

McLaughlin meni edeltä. Banks kääntyi kuiskaamaan Gervaiselle: »Onko tietoa, mitä tämä koskee?»

Gervaise pudisti nopeasti päätään. »Se on pidetty visusti salassa», hän vastasi. »Huhutaan, että itse poliisipäällikkökin olisi tulossa.»

»Kokoontumisen syynä eivät sitten taida olla rikostilastot eivätkä lisäleikkaukset budjettiin.»

Gervaise hymyili. »Jostain syystä en oikein usko.»

Kokoushuone oli koruttomasti kalustettu, vain laitosmaiset kermanvalkoiset seinät ja soikionmuotoinen pöytä, jonka ympärillä oli putkituoleja. He kävivät istumaan, ja poliisipäällikkö Frank Sampson – joka pian aateloitaisiin, tiesivät pikkulinnut kertoa – saapui kuin saapuikin muutaman minuutin kuluttua. Kun häntä seurasi pian myös uusi poliisikomentaja Margaret Bingham, Banks tiesi jotain tärkeää olevan tekeillä.

Suurin yllätys oli kuitenkin viimeinen tulija, joka saapui pari minuuttia kaikkien muiden jälkeen.

Dirty Dick Burgess oli nyt jonkin sortin hallinnollinen johtaja tai erikoisagentti Kansallisessa rikosvirastossa NCA:ssa. Brittien FBI:nä paremmin tunnetun laitoksen työskarkaa oli ennen kaikkea järjestäytynyt rikollisuus ja rajaturvallisuus, mutta myös kyberrikollisuuden sekä lasten ja nuorten seksuaalisen hyväksikäytön torjunta. Burgess vinkkasi Banksille silmää ennen kuin kävi istumaan. Hänkin oli sonnustautunut pukuun ja vitivalikoiseen

kauluspaitaan tavaramerkikseen muodostuneen kuluneen nahkatakin sijasta, mutta parta oli ajamatta, hiukset kaipasivat leikkausta ja solmio puuttui kokonaan. Brittien FBI:ssä ei nähtävästi panostettu pukeutumiseen pelkkien maakuntavierailujen takia.

Poliisipäällikkö avasi tilaisuuden esittelemällä kokouksen kahdeksan osallistujaa toisilleen. Syyttäjänviraston edustaja oli yksi niistä, joita Banks ei entuudestaan tuntenut nimeltä sen enempää kuin näöltäkään. Hänen nimensä oli Janine Francis, eikä hän kuulunut siihen juristijoukkoon, jonka kanssa Banks tapasi virastossa asioida. Kahdeksas henkilö – hänetkin Banks tunsu vain pintapuolisesti – oli poliisipiirin uusi mediatyhteyshenkilö Adrian Moss kukkakuosisessa solmiossaan, entinen mainostoimiston nouseva kyky ja poliitikkojen imagokonsultti, jolla oli puhtoisin nuorekas naamataulu ja reippautta henkivä, itsevarma olemus. Sekalainen seurakunta totta totisesti, Banks tuumi samalla kun yritti kuvitella, miksi heidät kaikki oli kutsuttu saman katon alle. Syyntäytyi olla todella tärkeä.

»Osa teistä varmasti miettii, miksi olemme kokoontuneet tällä joukolla», poliisipäällikkö sanoi, »joten käyn muutta mutkitta asiaan. Operaatio Yewtree lienee teille kaikille tuttu poliisitutkinta, jossa selvitettiin lähinnä mediapersoonien harjoittamaa ja pääasiassa lapsiin kohdistunutta seksuaalista hyväksikäyttöä. Voitte varmasti kuvitella, että Jimmy Savilen jutun ja muun muassa Rolf Harrisin, Gary Glitterin, Dave Lee Travisin ja Max Cliffordin tuomioiden vanavedessä iso joukko seksuaalirikosten uhreja on rohkaistunut tuomaan esille vanhoja hyväksikäyttötapauksia.»

Vanhoja hyväksikäyttötapauksia. Sanat täyttivät Banksin oitis pahoilla aavistuksilla. Vanhojen seksuaalirikosten tutkimukset olivat tämän ajan poliittisen korrektiuden ilmentymä, jonka tarkoituksena oli korjata menneet vääryydet ja välittää sellaista viestiä, että jos riittävän moni rikkoisi vaikenemisen muurin, rikolliset eivät olisi turvassa vuosikymmentenkään jälkeen. Tutkinnat olivat myös keino hyvittää uhreja antamalla heille ääni, jota

jotkut olivat etsineet vuosia, ja ehkä myös mahdollisuus purkaa kipeä kokemus lopullisesti sisältään, kääntää kliseisesti uusi lehti elämässä. Periaatteessa Banks oli ajatuksen kannalla, mutta ylevät aikomukset eivät useinkaan toimineet käytännössä, vaan tulokseksi oli noitavaino, jossa uhrin pettyivät ja viattomien ihmisten maine revittiin riekaleiksi. Yksikään järjissään oleva rikostutkija ei halunnut osallistua vanhan hyväksikäyttötapausten tutkintaan. Banks katsoi muiden ilmeitä. Ne eivät paljastaneet mitään. Oliko hän ainoa, joka ajatteli tällä tavalla? Näkyikö se?

»Haluaisin uskoa, että olemme kaikki ottaneet opiksi siitä, miten näitä tällaisia tapauksia on hoidettu parin viime vuoden aikana», poliisipäällikkö jatkoi. »Yksi opetuksista on, että tutkinta on suoritettava salassa. Pyydänkin siis teiltä, ettette puhuisi tänään käsiteltävistä asioista tämän huoneen ulkopuolella. Ette edes kollegoillenne. Adrian, ole hyvä.»

Adrian Moss antoi katseensa kiertää pöydän ympärillä. »Varmaan kaikki tietävätkin, ettei tiedotusvälineitä voi pitää pimenossa loputtomiin. Ne saavat vihiä jutusta ennen pitkää, elleivät ole jo saaneetkin. Minun tehtäväni on varmistaa, ettei toimittajille päädy mitään tietoa muuten kuin minun kauttani. Onko selvä?»

Mossin voitonriemuinen ilme ja saarnaava äänensävy kertoivat Banksille, että hän nautti tilapäisestä vallastaan korkea-arvoisessa joukossa. Eikä Banks vielä edes tiennyt, mistä tässä oli kyse.

»Aiemmin on tehty virheitä», Moss jatkoi. »Esimerkiksi silloin kun BBC:n kamerat olivat valmiina kuvaamaan ratsiaa Cliff Richardin kotiin ennen kuin Sir Cliff itse edes tiesi kotietsinnästä. Sen kaltaiset erehdykset eivät saa varjostaa työtämme. Kuten tiedätte, Sir Cliffin seksirikosepäilyn tutkinta lopetettiin, ja myös Paul Gambaccini puhui kovaan sävyyn kohtelusta, jota oli saanut osakseen poliisiin taholta. Olemme päätyneet turhan usein irvailun kohteeksi, ja meidän täytyy varmistaa, että tällä kertaa ei käy niin. Kun toimittajat tulevat koputtelemaan poliisiin ovea, kuten vääjäämättä tapahtuu, kaiken täytyy sujua rauhallisesti ja

sääntöjen mukaan. Niille ei saa antaa mitään, mistä ne villiintyvät. Julkisuuden henkilöt kiinnostavat luonnollisesti mediaa, ja julkisten toilailut ovat toimittajille mannaa. Ei riitä, että tämä juttu saadaan vietyä oikeuteen, vaan se on vieläpä tehtävä näyttävästi. Ei mene kauan, kun toimittajat teroittavat kynänsä. Voin kertoa teille jo nyt, että pian mediassa nousee myrsky. Minun tehtäväni, hyvät naiset ja herrat, on hallita informaatiovirtaa, ja siihen tarvitaan teidän kaikkien yhteistyötä. Joka ikisen ulostulon täytyy kulkea mediatoimiston kautta. Onko tämä selvä?» Mossin otsa kiilsyi hiestä, kun hänen katseensa kiersi huoneessa. Suurin osa kokouksen osallistujista hymyili hänelle hyväksyvästi. Moss oli poliisipäällikön ja -komentajan kultapoikia. Nyt kun julkisuus ja imago tuntuivat olevan pomoille suuri huolenaihe, Mossin kaltaiset konsultit ovat heille tärkeämpiä kuin rikostutkijat, Banks ajatteli. Burgess näytti olevan ainoa, johon Mossin paasaus ei ollut tehnyt vaikutusta, ja hänen huulillaan kareili tuttu kyyninen, tymppäntynyt hymy.

»Kiitos, Adrian», poliisipäällikkö sanoi. »Nyt kun kaikki tietävät missä mennään, käydäänpä sitten varsinaiseen asiaan. Olette täällä, koska tästä lähtien te kaikki työskentelette saman jutun parissa, kukin omassa tehtävässänne. Apulaispoliisipäällikkö McLaughlin selittää tarkemmin.»

»Red Ron» McLaughlin karaisi kurkkuaan ja selasi pape-reitaan. »Teidät on kutsuttu tänne, koska alamme tutkia Danny Caxtoniin liittyvää rikosepäilyä», hän sanoi ja odotti hetken, että tieto menisi perille.

Danny Caxton! Ei helvetti, Banks ajatteli. Julkkis, tv-persoonaa, juontaja ennen kuin juontajia oli edes keksitty. Kaikkien tuntema nimi. Mister Isohymy. Caxtonin ura oli alkanut 50-luvun lopulla muutamasta pophitistä. Hän ei ollut ollut rokkari, vaan pikemminkin samettiääninen *crooner*, samaa kastia kuin Jim Reeves, Val Doonican ja Matt Monroe. Tytöt eivät ehkä kirkuneet hänelle aivan niin kuin Elvikselle ja Beatlesille, mutta monet olivat

palvoneet häntä yhtä hartaasti kuin vanhempi sukupolvi Johnnie Rayta tai Frank Sinatraa. Banksin muistikuvan mukaan Caxtonilla oli ollut hyvä bisnesvainu ja hän oli tajunnut jo varhain, ettei poplaulajan ura kestä ikuisesti. Kuusikymmentäluvun alussa Caxton oli laajentanut skaalaansa esiintyjänä. Hänellä oli aina ollut komiikan tajua, hän oli matkinut taitavasti kuuluisuuksia ja ollut rakastettava show-isäntä. Hän oli juontanut niin livetilaisuuksia ympäri maata kuin viihdeohjelmia televisiossa, leikannut nauhoja supermarketien avajaisissa ja tuomaroinut missikilpailuissa, eikä aikaakaan kun hänestä oli tullut suosittu *Tee oma juttusi!* -kykyohjelman vakituinen vetäjä, jossa tehtävässä hän oli toiminut aina 80-luvun lopulle asti. »Tee oma juttusi» oli myös ollut hänen hokemansa, sanottuna merkitsevästi kie- li poskessa, millä viitattiin lausahduksen hippialkuperään. Vielä 60- ja 70-luvullakin Caxtonilla oli ollut satunnaisia hittilevytyk- siä, ja hän oli myös näytellyt parissa Ö-luokan elokuvassa olles- saan jo liian vanha ja väljähtänyt svengaavan 60-luvun nuoren rooliin. Hän oli varmasti tuntenut Jimmy Savilen, Banks tajusi, he olivat samaa sukupolvea. Caxton oli kulkenut voitosta voittoon: esiintynyt kesäkiertueilla, joulunäytelmissä, menestyksekkääs- sä musiikkikomediasa West Endissä. Hän oli mennyt jossain vaiheessa naimisiin poplaulajan kanssa, Banks muisteli, ja liit- to oli päättynyt melko nopeasti katkeraan, julkiseen avioeroon. Yhdeksänkymmentäluvun alussa Caxtonin ura oli hiipunut, mut- ta hän vieraili yhä silloin tällöin keskusteluohjelmissa ja oli isän- nöinyt yhden jouluspesiaalinkin ensikymmenluvulla.

»En tajunnutkaan, että hän on yhä elossa», Banks sanoi.

»Erittäin vahvasti, vaikka onkin jo kahdeksänkymmentä- viisi», McLaughlin vastasi.

»Entä mikä on syyttäjänviraston kanta?» Banks kysyi kat- sahtaen juristinaiseen. Hän tiesi, että Savile-jutun yhteydessä oli ollut epäselvyyttä siitä, miksi syytetä ei ollut nostettu: siksikö, että Savile oli ollut liian vanha ja raihnainen, vai koska syyttäjä

oli pitänyt poliisin todisteita riittämättöminä. Banks tiesi myös, että virastoa oli arvosteltu hitaudesta syytteiden valmistelussa Rochdalen parlamenttiedustajaa Sir Cyril Smithiä vastaan, joka oli hyväksikäyttänyt nuoria poikia vuosien ajan, aina vuoteen 2010 asti jolloin oli kuollut. Nyt kruunun syyttäjälaitos halusi varmaankin osoittaa, että se tarttui hanakasti lapsiin kohdistuneisiin seksuaalirikoksiin.

»Meidän puolestamme Caxton on vapaata riistaa», Janine Francis vastasi.

»Milloin rikos tapahtui?» Banks kysyi Red Ronilta.

»Kesällä 1967.»

Vuonna 1967 Danny Caxton oli jo ollut melkein menestyksensä huipulla, Banks muisteli. Kaikki tunsivat hänet. Hän oli yhä ollut komea pirulainen, ainakin satojen perheenäitien mielestä. No hitto, Banksin oma äitikin oli istunut kuolaamassa telkkarin ääressä samalla kun isä-Banks oli vain tuhahdellut ja Banks itse häipynyt yläkertaan kuuntelemaan Rolling Stonesin ja The Whon levyjä.

»Pari sanaa yhteenvedoksi», McLaughlin jatkoi. »Teillä on siinä edessänne kansio, ja siellä on valaiseva elämäkerta ja tiivistelmä Caxtonin tähänastisista vaiheista. Ottakaa se ja lukekaa myöhemmin. Caxtonin elämän alku oli totta vie vaiheikas. Täynnä vastoinkäymisiä. Hän syntyi Varsovassa vuonna 1930. Vanhemmat näkivät vaaran merkit ja järjestivät Dannyn ja hänen veljensä ja siskonsa pois maasta vuonna 1933. Sisarukset erotettiin toisistaan, ja Danny varttui kaukaisten sukulaisten luona Heckmondwicksessa.»

»Sellaisella voi olla vakavat seuraukset mielenterveydelle», Banks totesi. »Pelkkä sanan lausuminenkin aiheuttaa traumoja.»

Naurun hyrskähdysten laannuttua rikosylitarkastaja Gervaise sanoi: »Varohan puheitasi, Alan. Isäni oli kotoisin Heckmondwikesta. Ja mitä ihmeen traumoja? Sen kuin vain jättää vokaalit pois, niin se kuulostaa tismalleen puolan kieleltä.»

McLaughlin odotti naurun loppumista ja jatkoi sitten yhteen-
vetoaan. »Jutun lähtötilanne on seuraavanlainen. Asianomistaja
on nainen nimeltä Linda Palmer. Hän oli väitetyn teon tapah-
tuessa neljätoistavuotias.»

Linda Palmerista Banks oli kuullut. Hän oli runoilija, joka asui
seudulla ja josta oli ollut pari henkilökuva paikallislehdessä. Oli
ollut haastateltavana BBC2:lla ja Radio 4:ssä. Voittanut palkin-
toja. »Sekö runoilija?» Banks kysyi.

»Sama henkilö. Hän soitti ensin lasten ja nuorten neuvonta-
puhelimeen, missä kehoitettiin ottamaan yhteyttä meihin.»

»Ja miksi uskoisimme häntä?» Gervaise kysyi.

»Samasta syystä kuin uskomme muitakin vanhojen seksuaali-
rikosten uhreja», McLaughlin sanoi. »Hänen kertomuksensa on
vakuuttava, ja toivon mukaan se on kahta vakuuttavampi, kunhan
te kaikki olette tehneet työnne.» Hän vilkaisi Janine Francisiin.
»Syyttäjänvirasto on jopa näillä vähäisillä eväillä näyttänyt ete-
nemiselle vihreää valoa. Siksi on äärimmäisen tärkeää pitää mie-
lessä, mitä herra Moss sanoi median hallitsemisesta. Yritetään
välttää saamasta kuraa niskaan niin kuin jotkut muut paikallis-
yksiköt ovat saaneet. Toisaalta ei saisi myöskään näyttää siltä,
että toimitaan salassa. Meillä kaikilla on tiedossa, miten vaikeaa
tämän tason jutussa on pitää matalaa profilia. Teidän täytyy vain
tehdä parhaanne niin kauan kuin suinkin voitte.»

»Mitkä ovat tapauksen faktat?» Banks kysyi. »Lyhyesti.»

»Niiden selvittäminen on sinun hommasi, Alan. Sinä hoidat
Linda Palmerin alustavan kuulustelun. Samoin Danny Caxtonin.
Burgess valvoo tapauksen tutkintaa valtakunnallisesti.»

»Eikö olisi protokollan mukaista lähettää Linda Palmeria
kuulustelemaan naispoliisi?» Banks kysyi.

»Ei välttämättä», McLaughlin vastasi. »Poliisi, jolle rouva
Palmer puhui ottaessaan ensi kerran yhteyttä, on nainen – muuan
rikoskomisario MacDonald – ja hän kysyi samaa, mutta rouva
Palmer sanoi, ettei sillä ole väliä, kunhan häntä uskotaan. Hän ei

halua erityiskohtelua. Vaikka toisaalta, sinullahan on tiimissäsi kolme erittäin pystyvää poliisinaista.»

»Mistä Palmer Caxtonia tarkkaan ottaen syyttää?» Banks kysyi.

»Hänen mukaansa Danny Caxton raiskasi hänet.»

»Ja hänkö kertoi tarinansa vasta nyt?»

McLaughlin huokaisi ja vilkaisi poliisikomentajaan.

»Se ei ole olennaista», Margaret Bingham sanoi. »Naisilla on monenlaisia syitä siihen, miksi he tuovat jonkin traumaattisen tapahtuman esille vasta vuosien päästä. Teidän tehtävänne ei tässä vaiheessa ole kysellä hänen motiivejaan, vaan ainoastaan varmistaa niiden todenperäisyys.»

»Ja mitenhän se tapahtuu?» Banks kysyi.

»Siten kuin yleensä», McLaughlin vastasi. »Käytät rikostutkijan taitojasi. Apuna on myös koulutettuja lastensuojelun ammattilaisia, joiden erikoisasiantuntemukseen kuuluu tietää, millaisia yksityiskohtia oikeat uhrin luultavasti muistavat, ja erottaa totuus valheesta. Jos sinulla on epäilyksiä vielä sen jälkeen kun olet jutellut Linda Palmerin kanssa, voit kernaasti pyytää jotakuta heistä käymään hänen lausuntonsa läpi kanssasi. Ja mikäli se rauhoittaa mieltäsi, Palmer teki kyllä raiskauksesta ilmoituksen pian sen tapahduttua vuonna 1967.»

»Miten tutkinnan kävi?» Banks kysyi.

»Sekin on tapauksen niitä puolia, jotka jäävät sinun selvitettäväksesi», McLaughlin sanoi. »Nähtävästi se jostain syystä lopetettiin, koska Caxtonia ei tuotu silloin oikeuden eteen eikä hän ole koskaan joutunut syytteeseen Linda Palmerin tai kenenkään muunkaan raiskauksesta.»

»Eikö se voisi johtua siitä, ettei hän ole koskaan raiskannut ketään?» Banks kysyi. »Siis... lähes viisikymmentä vuotta sitten... Tästä ei juttu juuri voi vanheta.»

»Eipä kyllä», McLaughlin huokaisi, »ja sympatiani ovat puolellasi. Mutta osa Jimmy Savilen rikoksista oli vieläkin vanhempia.

»Alan Banks -rikosromaanit ovat paras dekkarisarja markkinoilla.

Lue vaikka,
ja osoita että olen väärässä.»

– **Stephen King**

Yorkshirelaisen maiseman idyllinen rauha rikkoutuu, kun remuava porukka sysää ruhjotun, alastoman tytön ulos autosta. Rikoskomisario Annie Cabbot saa tehtäväkseen tutkia syrjäiseltä nummitieltä löytyneen nuoren tytön kuolemaa.

Samaan aikaan rikostarkastaja Banksin johdettavaksi tulee laaja, vuosikymmenten taakse yltävä seksirikostutkimus. Joukko julkkisia on häikäilemättä käyttänyt hohdokasta asemaansa hyväkseen ja vokotellut uhreikseen alaikäisiä tyttöjä.

Vauhtia tutkimukseen otetaan viihtyisissä pubeissa. Erityistä potkua Banksin tutkimukseen antaa Kansallisen rikosviraston »Dirty Dick» Burgess, vanha vihamies ja nykyinen ystävä. Yksi todistajista, runoilija Linda Palmer, tuo Banksin päiviin musiikin lisäksi runoutta ja vie Banksin ajatukset kipeänsuloiseen nuoruuteen.

Alaikäisiin kohdistuvat seksirikokset eivät lopu, aina löytyy uusia tekijöitä – ja joku, joka näitä suojelee. Viehättävän yorkshirelaismaiseman yli puhaltua todellisuuden hyytävä tuuli.

	
www.wsoy.fi	84.2 ISBN 978-951-0-45540-1